

متون فقه شهیدین

مهدی منتظر قائم

www.ketab.ir

تهران

۱۴۰۰

سرشناسه: منتظر قائم، مهدی، ۱۳۳۶-

عنوان قرارداد: الروضة البهية في شرح اللمعة الدمشقية. شرح.

اللمعة الدمشقية. شرح

عنوان و نام پدیدآور: متون فقه شهیدین: با توضیح و تفصیل / مهدی منتظر قائم.

مشخصات نشر: تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)، پژوهشکده

تحقیق و توسعه علوم انسانی؛ دانشگاه علوم قضایی و خدمات اداری، انتشارات، ۱۴۰۰.

مشخصات ظاهری: ۷۷۲ ص.

فروست: «سنت»؛ ۲۴۵۸. فقه و حقوق اسلامی؛ ۳۷.

شابک: ۷-۲۳۳۹-۰۲-۶۰۰-۹۷۸-۱۱۹۰۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

یادداشت: عربی.

یادداشت: کتاب حاضر مقدمه فارسی دارد.

یادداشت: کتاب حاضر شرحی بر کتاب *الروضة البهية في شرح اللمعة الدمشقية* تألیف شهید ثانی

است که خود شرحی بر کتاب *اللمعة الدمشقية* تألیف شهید اول است.

یادداشت: کتابنامه.

موضوع: شهید ثانی، زین الدین بن علی، ۹۱۱-۹۶۶ ق. *الروضة البهية في شرح اللمعة الدمشقية* -- نقد و تفسیر

موضوع: شهید اول، محمد بن مکی، ۷۳۴-۷۸۶ ق. *اللمعة الدمشقية* -- نقد و تفسیر

موضوع: فقه جعفری -- قرن ۸ ق.، *Islamic Law, Ja'fari - 14th Century*

شناسه افزوده: شهید ثانی، زین الدین بن علی، ۹۱۱-۹۶۶ ق. *الروضة البهية في شرح اللمعة الدمشقية*. شرح

شناسه افزوده: شهید اول، محمد بن مکی، ۷۳۴-۷۸۶ ق. *اللمعة الدمشقية*. شرح

شناسه افزوده: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)، پژوهشکده تحقیق و توسعه علوم انسانی.

توسعه علوم انسانی.

The Organization for Researching and Composing University Textbooks in the

Humanities (SAMT), Institute for Research and Development in the Humanities.

شناسه افزوده: دانشگاه علوم قضایی و خدمات اداری، انتشارات

رده‌بندی کنگره: ۱۴۰۰ BP ۱۸۲/۳

شماره کتابشناسی ملی: ۸۴۲۵۶۴۸

رده‌بندی دیویی: ۲۹۷/۳۴۲

متون فقه شهیدین

مهدی منتظر قائم (استادیار دانشگاه علوم قضایی و خدمات اداری)

ویراستار: عذرا قبله‌ای

سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)، پژوهشکده تحقیق و توسعه علوم انسانی

و دانشگاه علوم قضایی و خدمات اداری

چاپ اول: تابستان ۱۴۰۰

تعداد: ۳۰۰

حروفچینی و لیتوگرافی: سمت

چاپ و صحافی: مشعر

قیمت: ۱۱۹۰۰۰۰ ریال. در این نوبت چاپ، قیمت مذکور ثابت است و فروشنده‌گان و عوامل توزیع

مجاز به تغییر آن نیستند.

هر شخص حقیقی یا حقوقی که تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه ناشران، نشر یا پخش یا

عرضه یا تکثیر یا تجدید چاپ نماید، مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

تهران، بزرگراه جلال آل احمد، غرب پل یادگار امام (ره)، روبه‌روی پست گاز، کد پستی ۱۴۶۳۶

تلفن: ۰۲۰-۴۴۲۴۶۲۵۰ @sazman_samt info@samt.ac.ir www.samt.ac.ir

نشانی: تهران، خیابان انقلاب، ابتدای پل کالج، خیابان خارک، پلاک ۹، دانشگاه علوم قضایی و خدمات

اداری، تلفن: ۰۲۱-۶۶۷۰۷۰۲۱، کد پستی: ۱۱۳۳۹۱۳۶۱۵ http://ujsas.ac.ir

فهرست

صفحه	عنوان
ج	پیشگفتار
۱	الجهاد
۱۴	الامر بالمعروف والنهي عن المنكر
۱۹	الكفارات
۲۳	النذر
۲۸	القضاء
۵۶	الشهادات
۷۲	الوقف
۸۳	المعطيّة
۸۹	التجارة
۱۵۳	الخيارات
۱۸۳	الدين
۱۹۷	الرهن
۲۱۶	الحجر
۲۲۱	الضمان
۲۲۹	الحوالة
۲۳۶	الكفالة
۲۴۴	الصلح
۲۵۲	الشركة
۲۵۹	المضاربة
۲۶۶	الوديعة

عنوان

العارية

المزارعة

المساقاة

الإجارة

الوكالة

الشُّفْعَةُ

السَّبْقُ والرَّمَاية

الجُعَالَةُ

الوصية والوصاية

النكاح

الطلاق

الإقرار

الغصب

اللقطة

إحياء الموات

الصيد والذباجة

الاطعمة والاشربة

الميراث

الحدود

القصاص

الدييات

منايع

صفحة

٢٧٥

٢٨١

٢٨٨

٢٩٣

٣١٣

٣٢٣

٣٣٢

٣٣٦

٣٤٢

٣٦٥

٤٢٣

٤٥١

٤٥٧

٤٦٥

٤٧٣

٤٨٠

٤٩١

٥٠٣

٥٤٧

٥٩٤

٦٥٦

٧٥٧

پیشگفتار

محمد العاملي معروف به «شهيد اول» (شهادت: ۷۸۶ ق)، كتاب *اللمعة الدمشقية في فقه الإمامية* را نوشت و زين الدين العاملي معروف به «شهيد ثانی» (شهادت: ۹۶۶ ق)، *الروضة البهية في شرح اللمعة الدمشقية* را تأليف كرد كه شرح ممزوج با متن است و به شرح لمعه معروف شده است. شرح لمعه كه همه ابواب رايج فقهی را دربر دارد، صدها سال است كتاب درسي حوزه‌های علوم دينی است و قسمت‌هایی از اين دو كتاب ده‌ها سال است در دانشكده‌های حقوق و الهیات تدریس می‌شود.

اختصار *اللمعة* موجب شده بسیاری از مسائل فقهی و ادله آن ذكر نشود و بعضی از عبارت‌های آن را برای دانشجویان مبهم كند. توضيح و تفصيل شرح لمعه نیز باعث طرح بعضی از مطالب غير ضروری شده كه با فرصت محدود دانشجویی مناسب نبوده و نیست. از اين‌رو، آقایان علیرضا امینی و سيد محمد رضا آنتی، از استادان محترم حوزوی، مطالب غير ضروری شرح لمعه را حذف و بعضی از مواد قانونی مناسب با آن را در پاورقی اضافه کرده و انتشارات طه و سازمان «سمت» آن را به نام *تحریر الروضة في شرح اللمعة* در سال ۱۳۸۱ منتشر كردند. پس از آن بعضی از دانشكده‌ها، از جمله دانشكده علوم قضایی كه نسبت به سایر دانشكده‌های حقوق برای تدریس متون فقهی وقت بیشتری گذاشته بود، *تحریر الروضة* را منبع اصلی درس «متون فقه» قرار دادند.

با تدریس اين كتاب از آغاز انتشار، به نظر رسید برای تسهيل مطالعه استادان و دانشجویان لازم است بعضی از مطالب آن توضيح یا تفصيل داده شود. از اين‌رو، با هماهنگی آقای علیرضا امینی در موارد لازم مطالبی در پاورقی اضافه شد. در اين پاورقی‌ها عبارت‌های مشكل توضيح داده شده، به بعضی از نظرهای ديگر اشاره شده، بعضی از آیات و روایات مستند فتواها اضافه و در بعضی موارد، ادامه عبارت شرح لمعه ضمیمه شده است. از آن سال تا كنون اكثر مباحث حقوقی *تحریر الروضة* و مباحث «قصاص و دیات» از شرح لمعه (با حذف

احکام بردگان) به همراه این توضیحات و تفصیلات به صورت جزوه‌های درسی و به عنوان متون فقه یک تا هفت بارها تدریس و هر بار بازنگری شده است. تلاش شده است پاورقی‌ها به گونه‌ای باشد که استادان و دانشجویان را برای فهم بهتر متن، از مراجعه به قرآن، کتب روایی متقدمان (مثل کتب اربعه)، بعضی از کتب فقهی و شرح‌هایی که برای متن لمعه و شرح لمعه نوشته شده بی‌نیاز کند.

پس از انتشار چاپ بیست و دوم تحریر/الروضه در سال ۱۳۹۷ (با ویرایش جدید)، این جزوه‌های درسی با آن مطابقت داده شد، تغییرهای مواد قانونی اعمال شد، بعد از هر مبحث، نمونه سؤال اضافه شد و با تجميع آنها و موافقت مؤلفان محترم، مدیر محترم «طه» و رئیس محترم «سمت» با انتشار آن، مراحل داوری و انعقاد قرارداد بین «سمت» و دانشگاه علوم قضایی و خدمات اداری پایان یافت و به نام «متون فقه شهیدین» با ویراستاری دقیق خانم عذرا قبله‌ای در نوبت چاپ قرار گرفت.

درستی بسیاری از پاورقی‌های این کتاب مرهون تذکرات دانشجویان عزیز و بعضی از استادان محترم و مسئولیت‌ناپذیری‌ها و کاستی‌های آن به عهده من است که همواره نیازمند تذکرات این عزیزان بوده‌ام. باز هم از استادان محترم، دانشجویان و طالبان عزیز علوم دینی تقاضا دارم با تدریس و مطالعه متون فقه شهیدین بکتاب‌هایی را که به نظرشان می‌رسد به نشانی mahdiquaem@yahoo.com بفرستند تا در ویرایش‌های بعدی از آنها استفاده کنم.

ستایش خدای را که توفیق داده و می‌دهد. سپاس از آقایان محترم علیرضا امینی و سید محمدرضا آیتی، رئیس محترم سازمان مطالعه و تدوین (سمت)، رئیس و معاون محترم پژوهشی دانشگاه علوم قضایی و مدیر محترم «طه» که با انتشار این کتاب موافقت کردند؛ و تشکر از همه کارمندان محترم «سمت» که در مراحل مختلف آماده‌سازی آن بسیار زحمت کشیدند.

به امید خدا

مهدی منتظر قائم

بهار ۱۴۰۰